

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החדש" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת בלק

תורה

סוד ההצלחה בתפקיד ציבורי

במדבר פרק כג פרשת בלק (ו) ועתה לכה נא ארה"לי אתה העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל נכה"בו ואגר שנו מרה"ארץ
כי ידעתי את אשר תברך מברך ואשר תאר יואר: (כז) ותרא האתון את מלאך יקוק ותברך תחת בלעם ויחראף בלעם ויך
את האתון במקל: (כח) ויפתח יקוק את פי האתון ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הפיתני זה שלש רגלים: (כט) ויאמר
בלעם לאתון כי התעללת בי לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך: (ל) ותאמר האתון אל בלעם הלא אנכי אתנך אשר רכבת
עלי מעודך עדיהם הזה ההסבן הספנתי לעשות לך זה ויאמר לא: (לא) ויגל יקוק את עיני בלעם וירא את מלאך יקוק
נצב בדרך וחרבו שלפה בידו ויקד וישתחו לאפיו: (לד) ויאמר בלעם אל מלאך יקוק חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב
לקראתי בדרך ועתה אסרע בעיניך אשובה לי: במדבר פרק כד (טז) נאם שמע אמרי אל וידע דעת עליון מחזה שדי יחזה
נפל וגלוי עינים:

שאלות:

א { בפרשה מסופר על בלעם שהקב"ה נתן לו נבואה עד שקיבל את התואר המפורסם בין אומות העולם שאת אשר תברך
מבורך ואשר תאור יואר, ויתר מכך יודע דעת עליון ומחזה שדי יחזה, והשאלה כיצד ומדוע זכה לזה?
ב { זאת ועוד בתחילה ניתן רשות ללכת ולאחר מכן המלאך עוצרו בדרך ונגלה אליו בסוף וחרבו שלופה כנגדו ואומר לו
לולי האתון נטתה היה הורגו הדבר נראה סותר?

הלך הרוחות בזמננו:

הנה כאשר נתבונן בזמננו את רוח ההנהגה נראה כי שני סוגי הנהגה בעם יש את ההנהגה הפוליטית ויש את ההנהגה
התורנית וההבדל תהומי בניהן, הדברים ידועים לכל שלפני כל בחירות יש חנופות של אנשי הפוליטיקה בכדי לגרוף כמה
שיותר קולות להגיע אל הנהגה ציבורית, ובאותו זמן אפשר לראות איך שמתחברים לכל אחד ומנסים להשפיע בכל דרך
לעוד קול, ומרשים לעצמן לרדת אל העם ולהתחכך איתו בכל מיני הזדמנויות ומניחים את הכבוד ואת היוקרה בצד כי
יודעים שבלעדי זה לא יהיה לו קיום, ואף מבטיחים הבטחות עד בלי די שכאשר יעלו לתפקיד הנחשק יעשו חיל, אולם
לצערנו המציאות שונה לחלוטין ולאחר שעולים ומקבלים את התפקיד מתנתקים מהציבור וכבר לא ניתן להתקרב ולא
לדבר כי יש הרבה מחיצות המונעות השגתם וקשר עמהם ומתעלמים מכל ההבטחות שהבטיחו בטענה פשוטה מה שרואים
מכאן לא רואים משם והכל עורבא פרח, ואף מתברברים על הציבור במעמדם, וישנם יותר מכך מנצלים את מעמדם
הציבורי לעשוק ולגזול רכוש הציבור כאשר אנו עדים בתקופתנו עד כמה ראשי רשויות נחקרים על מעשה שחיתות, ובמקום
לשרת את הציבור ולדאוג לטובתו מנצלים את הבמה להרבות רכוש ולהעצים את מעמדם, אולם ההנהגה הרוחנית אשר
פועלת ברוח התורה אינה כך אלא כל גדול וכל איש ציבור יודע שתכליתו בתפקידו שניתן לו הוא שליחות ממרום למען
לשרת את טובת הציבור והמפתח להצלחת התפקיד הוא כמה שיותר מסייע לכלל, כי זהו תכליתו בעולמו של איש ציבור
לפי שורשי נשמתו עליו לתקן בהיקף גדול יותר, ולכן עילת העילות ומסובב הסיבות מגלגל את האדם לאותו מעמד כי
אפילו ריש גרוגותא מן שמיא, דהיינו כל תפקיד ציבורי הוא הוכרז עליו משמים כי רק הקב"ה שהוא היוצר והבורא אשר
יודע כל נשמה ותכליתה בעולם מגלגל הדברים שיתאפשר לתקן את חלקו השייך לשורשי נשמתו בימי חלדו על אדמות
ולזאת טובת הכלל לנגד עיניהם ונוהגים בענווה ובוזה נבא לפרשתנו.

ניצול הגדולה והמעמד למלא שליחותו לטובת הכלל.

ומתריצים חז"ל בכדי שלא יהיה פתחון פה לאומות העולם לכן נתן להם נביא כמשה, ואלו הן דברי חז"ל במדרש במדבר
רבה (וילנא) פרשת בלק פרשה כ-א וירא בלק בן צפור זשי"ה [זה שאמר הכתוב] (דברים לב) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו
משפט לא הניח הקב"ה לעובדי כוכבים פתחון פה לע"ל לומר שאתה רחקתנו, מה עשה הקב"ה כשם שהעמיד מלכים
וחכמים ונביאים לישראל כך העמיד לעובדי כוכבים, העמיד שלמה מלך על ישראל ועל כל הארץ, וכן עשה לנ"י [לנבוכד
נצר], זה בנה בהמ"ק [בית המקדש] ואמר כמה רננות ותחנונים, וזה החריבו וחרף וגדף ואמר (ישעיה יד) אעלה על במתי
עב, נתן לדוד עושר ולקח הבית לשמו, ונתן להמן עושר ולקח אומה שלימה לטובתה, כל גדולה שנטלו ישראל את מוצא
שנטלו האומות, כיוצא בה העמיד משה לישראל, ובלעם לעובדי כוכבים, ראה מה בין נביאי ישראל לנביאי עובדי כוכבים,
נביאי ישראל מזהירין את ישראל מן העבירות, שנא' (יחזקאל ג) ואתה בן אדם צופה נתתיך וגו', ונביא שעמד מן הגוים
העמיד פרצה לאבד את הבריות מן העולם, ולא עוד אלא שכל הנביאים היו במדת רחמים על ישראל ועל עובדי כוכבים,
שכן ירמיה אומר (ירמיה מח) לבי למואב כחלילים יהמה, וכן יחזקאל (יחזקאל כז) בן אדם שא על צור קינה, וזה אכזרי
עמד לעקור אומה שלימה חנם על לא דבר. הראת לדעת כי יש שני סוגי מנהיגים יש מנהיגי ישראל כיצד מנצלים את
מעמדם להטיב ולשרת את העם, ומאידך מנהיגי אומות העולם מנצלים את מעמדם לרעה, לכך נכתבה פרשת בלעם
ללמדנו מוסר גדול ואת סוד הצלחת החיים, כי הנה בלעם קיבל גדולה אך ניצל אותה לרעה ולכן אבד מהעולם בבזיון,
לעומת מנהיגי עם ישראל שזכו לגדולה ונצלו אותה לטובה כיצד לשרת ולסייע לעם זכו שהגדולה נשארה בידם. לכן
הקב"ה רצה להראות לו שאין ערך לגדולתו כאשר מתגאה ומנצל לרעה את כוחו שקיבל מהשמים ולכן בתחילה הרשה לו
ללכת בכדי שבסוף יראה לו שהאתון יודעת יותר ממנו שהיא ראתה את המלאך והוא הודה שלא ראה את המלאך לעיני
עבדי בלק איזה השפלה ובזיון כי המתגאה הקב"ה משפילו והמקטין עצמו הקב"ה מגדילו.

סוד ההצלחה להקטין את עצמו והכישלון המגביה את עצמו:

עוד מבואר במסכת חולין דף פט ע"א אמר רבי יוחנן משום רבי אלעזר בר' שמעון כל מקום שאתה מוצא דבריו של רבי
אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי בהגדה עשה אזניך כאפרכסת, [דברים ז'] לא מרבכם מכל העמים חשק ה' בכם וגו', אמר

עיר התורה שקרובה אליך

● 13 Shammai St. Elad 40800 03-9337941:פקס ● 03-9096601:טל ● אלעד 13, לשכה רח' שמאי ●
fax: 972-39337941 www.orhamelech.org rabi.m.malka@orhamelech.org ● tel: 972-3-90966001

הרב הראשי ע"ה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

לכן יראוהו אנשים לא יראוהו פליחמיה: אמר רב יהודה אמר רב כל פרנס המטיל אימה יתירה על הצבור שלא לשם שמים, אינו רואה בן תלמיד חכם, שנאמר לכן יראוהו אנשים לא יראה כל חכמי לב.

דברי הרמב"ם כיצד צריך להנהיג:

וכתב הרמב"ם הלכות סנהדרין פרק כה הלכה א: אסור לאדם לנהוג בשררה על הצבור ובגסות הרוח אלא בענוה ויראה, וכל פרנס המטיל אימה יתירה על הצבור שלא לשם שמים נענש, ואינו רואה לו בן תלמיד חכם, שנאמר לכן יראוהו אנשים לא יראה כל חכמי לב. **והוסיף בהלכה ב:** וכן אסור לו לנהוג בהן קלות ראש אף על פי שהן עמי הארץ, ולא יפסיע על ראשי עם הקדש, אף על פי שהן הדיוטות ושפלים בני אברהם יצחק ויעקב הם וצבאות השם שהוציא מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה, וסובל טורח הצבור ומשאן כמשה רבינו, שנאמר בו כאשר ישא האומן את היונק, והרי הוא אומר ואצוה את שופטיכם זו אזהרה לדיין שיסבול את הצבור כאשר ישא האומן את היונק, צא ולמד ממשנה רבן של כל הנביאים כיון ששלחו הקדוש ברוך הוא במצרים ונאמר ויצום אל בני ישראל, **אמרו מפי הקבלה שאמר להם למשה ולאהרן על מנת שיהיו מקללים אתכם וסוקלין אתכם באבנים.** עוד כתב הרמב"ם הלכות מלכים פרק ב הלכה ו' כדרך שחלק לו הכתוב

הכבוד הגדול, וחייב הכל בכבודו, כך צוהו להיות לבו בקרבו שפל וחלל שנאמר ולבי חלל בקרבי, ולא ינהג גסות לב בישראל יתר מדאי, שנאמר לבלתי רום לבבו מאחיו, ויהיה חונן ומרחם לקטנים וגדולים, ויצא ויבא בחפציהם ובטובתם, ויחוס על כבוד קטן שבקטנים, וכשמדבר אל כל הקהל בלשון רבים ידבר רכות, שנאמר שמעוני אחי ועמי, ואומר אם היום תהיה עבד לעם הזה וגו', לעולם יתנהג בענוה יתירה, אין לנו גדול ממשנה רבינו והוא אומר ונחנו מה לא עלינו תלונותיכם, ויסבול טרחם ומשאן ותלונותם וקצפם כאשר ישא האומן את היונק, רועה קראו הכתוב, לרעות ביעקב עמו, ודרכו של רועה מפורש בקבלה כרועה עדרו ירעה בזרועו יקבץ טלאים ובחיקו ישא וגו'.

וכן פסק בשולחן ערוך חושן משפט דיינים סימן ח סעיף ד: אסור לדיין להתנהג בשררה וגסות על הצבור, אלא בענוה ויראה. וכל פרנס המטיל אימה יתירה על הצבור, שלא לשם שמים, אינו רואה בן ת"ח, לעולם. וכן אסור לנהוג בהם קלות ראש, אף על פי שהם עמי הארץ. ולא יפסיעו על ראשי עם קודש. וצריך שיסבול טורח הצבור ומשאן. **והוסיף הכנסת הגדולה מהדורה בתרא הגהות טור חושן משפט סימן ח א.** דף ט' ע"א שיטה כ"ה: וכל פרנס המטיל אימה על הצבור שלא לשם שמים וכו'. נ"ב: לא זו בלבד שלא יתגאה על הצבור אלא צריך לקבל עליו להיות סבלן שומע חרפתו ואינו משיב. רש"ל ז"ל פרק כסוי הדם סימן כ'.

מעשה שהיה כיצד נהג בגדולתו והצלח:

ומסופר על רועה צאן יהודי שהיה רועה בשדות את צאנו ומחלל בחליל, פעם יצא המלך לצוד ציד ועבר באותו אזור שנמצא בו הרועה ושמע את ניגוני החליל ונמשך המלך מפאת הנעימות שהיה בניגון שלו, התקרב אליו המלך וביקשו האם יהיה מוכן לעזוב את מרעה הצאן ולבא אליו לחלל עבורו ויקבל שכרו בהיות ונהנה מאוד מניגוניו, כמובן שהסכים והיה בא למלך ומנגן לו והמלך נהנה מאוד, והיה המלך משוחח איתו וראה שאינו סתם רועה צאן אלא פיקח גדול ומצא חן בעיניו ולכן קידמו בתפקידו עד שעשאו שר האוצר של המלך בגלל פיקחותו ונאמנותו, אולם היו אשר קינאו בו בפרט שהוא יהודי לכן היו תמיד מנסים לספר בגנותו למלך אך המלך לא היה מאמין להם, פעם העלילו עליו כי הוא גונב מאוצרות המלך ולכן יש לו עושר, ואם המלך אינו מאמין שיבא לביתו בהפתעה ויחפש וימצא אצלו רכוש גנוב, אכן שכנעו את המלך והודיע לשר האוצר בהפתעה כי הוא רוצה כעת ללכת לביתו עם פמלייתו, כמובן שקיבל את בקשת המלך והלכו מיד לביתו וציוה המלך לחפש בכל הבית כך היו עוברים מחדר לחדר ורואים שכל הבית פשוט אין בו מראה ראוותני ולא עושר עד שהגיעו לחדר אחרון שהיה נעול וביקשו המלך לפתוח, אך התחנן למלך שרק את החדר הזה לא יפתחו, אולם בדיוק הפוך התוצאה שהדבר מהווה סימן ששם נמצא כל האוצר ולכן לא עזרו לו כל תחנוניו ונאלץ לפתוח וכבר אויביו שמחו שתפסו אותו, אולם להפתעת כולם מצאו חדר ריק ובו תרמיל מקל וחליל, שאלו המלך מדוע לא רצית לפתוח הרי אין בו כלום ומה ההסבר לחפצים האלו, השיבו שמא שלקחו המלך לארמונו וגידלו פיחד שלא יתגאה ויזלזל בבני אדם מחמת תפקידו, ולכן נהג שבכל יום נכנס לחדר ולובש את תרמילו ואוחז את מקלו ויושב ומחלל בכדי שלא ישכח מהיכן הוא בא ועי"ז יתפקד בצורה טובה ובמאור פנים לכל אדם, שמח המלך בדבריו וגידלו מעל כל השרים והעניש את אויביו שהעלילו עליו.

מוסר השכל כל אדם צריך לנצל גדולתו לטובה:

נמצאנו למדים את סוד ההצלחה בכל תפקיד שמקבל האדם כפי שחז"ל מראים את ההיסטוריה של העולם שכל מי שקיבל גדולה ומתגאה ומנצל אותה לרעה אחריתו מר ומפסיד את הכל, לעומת אלה אשר לא התרברבו בגדולה ואדרבא ניצלו אותה כיצד לסייע ולעזור לזולת אותה גדולה התקיימה בידם, ולכל אדם שייך בו איזה דרגה של גדולה מסוימת אחד מפאת עושרו, ואחד על אשתו, ואחד על בני ביתו, ואחד על פועליו, ואחד מכח תפקידו הציבורי ככל שיהיה, וכדומה, ושם הוא הניסיון של האדם כיצד מנצל את אותה גדולה שהקב"ה נתן לו, וכל הרוצה להצליח בדרכו ולהתקדם, חז"ל לימדו אותנו כי הדרך אדרבא לא להתרברב אלא ההפך להקטין עצמו ובשפת העם לדבר בגובה העיניים ובכבוד ולסייע ולהטיב לאחרים לפי יכולתו ואז ההצלחה מאירה לו פנים ואותה גדולה ממשיכה ליוצאי חלציו.

**בידידות ואהבה
הצב"י מרדכי מלכא ס"ט**